Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	47C/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1423202954
Dátum vydania rozhodnutia:	20. 04. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Štefan Mikuš
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2026:1423202954.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV pred sudcom JUDr. Štefanom Mikušom, v právnej veci žalobcu: 1/ A. B.,nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. E., 2/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. E., obe v zast.: JUDr. Pavel Labáth, advokát , so sídlom Holíčska 13, 851 05 Bratislava, proti žalovanému: Wüstenrot poisťovňa, a.s., IČO: 31 383 408 so sídlom: Digital Park I, Einsteinova 21, Bratislava, zastúpená: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186 o zaplatenie nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 1 nemajetkovú ujmu vo výške 16.000 Eur do 7 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 2 nemajetkovú ujmu vo výške 5.000 Eur do 7 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Vo zvyšku súd žalobu zamieta.

IV. Žalobkyňa 1 a žalobkyňa 2 majú nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyne podanou žalobou sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 16000 Eur a 8000 Eur. Uviedli, že dňa 01.07.2020 v čase o 22.40 hod na ceste č. 1/9 v katastri obce Nitrica, okres Prievidza, A. H. ako vodič osobného motorového vozidla Audi A4 EČV: I. XXX J., jazdiaci v smere z Novák na Horné Vestenice úmyselne za účelom spáchania samovraždy prešiel do protismeru a narazil do nákladného motorového vozidla Renault s návesom EČ I., pričom A. B., vodič tohto nákladného motorového vozidla v snahe vyhnúť sa zrážke prešiel vľavo mimo cesty do poľa, kde sa prevrátil aj s návesom. Ťahač zostal prevrátený na streche, v dôsledku čoho Jan Krytinář utrpel zranenia, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahol. Vodič osobného motorového vozidla sa zranil ľahko. Trestné stíhanie vinníka dopravnej nehody A. H. bolo na základe znaleckého posudku vypracovaného znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria zastavené. V čase dopravnej nehody malo osobné motorové vozidlo zn. Audi A4, EČV: I. XXX J. uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej.
Nebohý A. B. býval pred nehodou v dvojizbovom byte spolu s obomi žalobkyňami a dcérou žalobkyne 2. Zoznámili sa pred 19 rokmi a odvtedy bývali spolu, najprv v obci Kamenec pod Vtáčnikom a neskôr v obci Žabokreky nad Nitrou.
Zomrelý A. B. mal dve deti, ktoré žijú v Českej republike, ale s nimi sa navštevoval veľmi zriedka, jeden až dva krát do roka. V podstate už mal vytvorenú novú rodinu, nové rodinné väzby s družkou, jej dcérou (žalobkyne) a aj s dcérou žalobkyne 2 Veronikou, takže družka a jej dcéra boli v podstate jeho blízkymi príbuznými. Žili spolu v jednej domácnosti, navzájom si pomáhali, spolupodieľali sa na

chode domácnosti. Žalobkyňa 2 ho brala ako otca a jej dcéra ako dedka. A. B. pracoval ako vodič kamiónu, posledných asi 5-6 rokov jazdil s kamiónom len v rámci SR a ČR. Ako vodič kamiónu dobre zarábal, jeho mesačný príjem bol cca 1.700 - 2.000 €, takže jeho príjem tvoril podstatnú časť finančného príjmu celej rodiny. Žalobkyňa 1 pracovala do roku 2017 v Dolných Vesteniciach, jej mesačný príjem bol cca 420 €, od roku 2017 nepracovala, bola do roku 2020 na invalidnom dôchodku v dôsledku priznania invalidity so 45% postihom a poberala invalidný dôchodok vo výške 178 €. Od roku 2020 je žalobkyňa 1 na starobnom dôchodku, Na základe uvedeného bola rodina finančne závislá od príjmu zomrelého A. B.. Dá sa povedať, že po finančnej stránke zabezpečoval domácnosť on. Manuálne bol veľmi zručný, vedel vykonať rôzne menšie opravy technického charakteru, jeho záľubou boli autá a motorky, vedel aj vykonávať opravy motorových vozidiel. Ako rodina aj chodievali všetci spolu na dovolenky viac po Slovensku a Čechách, ale boli spolu aj pri mori v Chorvátsku. Zomrelý A. B. bol ako jediný muž v rodine družke a jej dcére veľkou oporou. Jeho smrťou stratili pozostalé v podstate jediného muža v rodine. O to silnejšie boli vzťahy a citové väzby v tejto rodine. V súčasnosti sú obe pozostalé ženy pri viacerých fyzicky náročnejších prácach, alebo prácach technického charakteru, ktoré predtým vykonával zomrelý, odkázané na cudziu pomoc, resp. musia za to zaplatiť. Okrem uvedeného došlo aj k výraznému poklesu finančného príjmu v rodine a k výraznému poklesu životnej úrovne žalobcov. V dôsledku uvedeného museli žalobcovia po smrti A. B. opustiť pôvodný dvojizbový byt. Tri mesiace po jeho smrti sa presťahovali a odvtedy žijú v prenájme v jednoizbovom byte. Po jeho smrti už nie sú schopné a nemôžu si dovoliť žiť v tom životnom štandarde ako počas jeho života, nemôžu si dovoliť ísť ani na dovolenku. V roku 2020 sa z bytu odsťahovala Veronika (dcéra žalobkyne 2/), takže v súčasnosti v byte žijú len obe žalobkyne. Žalobcovia tvorili so zomrelým veľmi dobre fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami, pomáhali si navzájom pri povinnostiach, starostiach. Smrťou A. B., ku ktorej došlo v dôsledku protiprávneho konania vinníka dopravnej nehody došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných, výsostne osobných medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná. V dôsledku náhlej, nečakanej smrti prežívali a dodnes prežívajú pocity hlbokého smútku, úzkosti, zúfalstva. Zomrelý A. B. je pochovaný na cintoríne v obci D. E. E.. Žalobcovia z dôvodu vzniknutej situácie prežívali/jú emocionálne útrapy. Stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať so zomrelým súkromný život, od jeho smrti sú ochudobnení o zdieľanie prirodzených rodinných vzťahov. Došlo k nezvratnej deštrukcii týchto rodinných aj ľudských väzieb a vzťahov. Žalobcovia stratili najbližšieho člena rodiny, sekundárne sa tieto následky prejavili u nich v rodinnej, osobnej aj emocionálnej oblasti. Smrťou A. B. došlo aj k výraznému rodinnému finančnému deficitu a zníženiu ekonomickej úrovne v rodine.

2. Žalovaná sa na výzvu súdu k žalobe nevyjadrila, avšak pred termínom pojednávania doručila vyjadrenie a vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku, nakoľko k zásahu do osobnostných práv došlo dňa 1.7.2020. Rovnako namietala aktívnu legitimáciu žalobkýň, nakoľko neboli v blízkom rodinnom vzťahu so zomretým a účelom náhrady nemá byť zhojenie nepriaznivej finančnej situácie žalobkýň. Má za to, že ani bývanie v spoločnej domácnosti samo o sebe nepostačuje na preukázanie blízkeho vzťahu, ale môže byť iba výsledkom ekonomického rozhodnutia o spolužití v jednej domácnosti z dôvodu zníženia nákladov na bývanie. Poukázala na skutočnosť, že zomrelý bol v čase dopravnej nehody vo vyššom veku (64 rokov), žalobkyňa ku dňu podania vyjadrenia má 68 rokov a žalobkyňa 2 má 45 rokov.

3. Žalobkyne vo vyjadrení z 4.2.2026 uviedli, že 1.7.2023 bola sobota a najbližší pracovným dňom bol pondelok 3.7.2023 a preto majú námietku premlčania za nedôvodnú.

4. Dňa 10.2.2026 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom vypovedala žalobkyňa 1 a uviedla, že s nebohým sa zoznámili v roku 2002 a v roku 2004 sa presťahovali do Kamenca pod Vtáčnikom. Nebohý je pochovaný v D. a hrob žalobkyňa 1 navštevuje 2x do týždňa. Mali mať pred svadbou, keď sa na oslave 60. narodenín dohodli, že sa zoberú. Nebohý jej nechával výplatu, vždy pomohol. Cez víkendy chodili na ryby, jazdievali na Moravu, chodili za zábavy a plesy. Boli aj v Taliansku a Chorvátsku. Po smrti partnera býva žalobkyňa 1 prevažne doma, nič ju nebaví, rozpráva sa s fotkou, schudla 25 kg, asi trištvrte roka po udalosti užívala lieky na ukľudnenie. Pociťuje aj skutočnosť, že má menej peňazí, nakoľko zosnulý všetko financova. Ľúbil jej dve deti, vnučku, ktorá nepoznala svojho dedka, ale len zosnulého. Sviatky už neprežíva, ani vianočný stromček nerobí. Na stene má stále zavesenú jeho fotografiu a dva a pol roka mala urnu doma v skrini. Odsťahovala sa do 1 izbového bytu.

5. Žalobkyňa 2 na pojednávaní uviedla, že nebohý bol človek, ktorý im ukázal ako má fungovať rodina, nahradil jej otca. V roku 2015 sa presťahovali do D. K. I. L. M. B.. Finančne ju a jej dcéru podporoval. Jej dcéru brával na dovolenky, výlety, snažil sa ju z výchovy odbremeniť. Dlh, ktorý jej ostal po rozvode, splácal zosnulý namiesto nej. Jej dcére kúpil okuliare, na ktoré nemala peniaze. Spoločnú domácnosť zdieľali od roku 2015, v ktorej spolu trávili aj väčšinu času. Žalobkyňa 2 v spoločnej domácnosti bývala z dôvodu vtedajšej finančnej situácie. Smrť ju zasiahla, pripadala si ako jeho dieťa. Pred tragickou nehodou bol jej život veselší, teraz ju trápi smútok žalobkyne 1, ktorá ostala bez záujmu, čo sa nezmenilo dostatočne ani po narodení jej vnúčat. Chodieva na cintorín spolu so žalobkyňou 1. Dnes žije vo vlastnej domácnosti s novým partnerom.

6. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 zák. č. 40/1964 Zb. (ďalej len "OZ") fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.
Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 104 OZ Pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

Podľa § 116 OZ blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

Podľa § 415 OZ každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 427 OZ Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

7. Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 61/2018)

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí zo dňa 17.02.2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009 okrem iného uviedol: "Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21. júna 1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval : "Z pojmu rodina, na

ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa "rodinnému životu", dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú." Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou."

9. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (viď. obdobne uznesenie NS SR zo dňa 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález ÚS ČR zo dňa 22.12.2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14).

10. R 78/1953 Pomer druha a družky je trvalým životným spojením muža a ženy, ktorí síce nie sú zaviazaní manželským zväzkom, ale inak sa navonok javia ako manželia, ide teda o pomer zjavný pre okolie, v ktorom obaja žijú.

11. Jak již bylo zmíněno, u druhotných obětí, jež jsou vůči poškozenému v rodinném vztahu založeném příbuzenským poměrem v řadě nepřímé (strýc, teta, bratranec, sestřenice apod.) nebo nejsou v žádném příbuzenském poměru, může nárok na náhradu nemajetkové újmy podle § 2959 o. z. vzniknout pouze tehdy, pokud je prokázáno, že újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní (§ 22 odst. 1 o. z.). Zda o splnění těchto podmínek v konkrétním případě půjde či nikoliv, je třeba vždy posoudit podle okolností konkrétního případu. V tomto smyslu mohou být relevantní např. okolnosti, jaký vzájemný styk mají osoby, o něž jde, zda žijí ve společné domácnosti, jaké jsou v takové domácnosti poměry, projevují-li tyto osoby o sebe zájem a jaký, jsou-li na sebe navzájem odkázáni výživou nebo pomáhají-li si vzájemně v závažných případech, nouzi, nemoci či stáří apod. Dospěje-li soud k závěru, že jde o osobu blízkou, je pro závěr o výši přiměřené náhrady rozhodná intenzita vzájemných vztahů. (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 15.10.2024, sp. zn. 25 Cdo .1681/2023-264) .

12. V konaní nebola sporná otázka zavinenia tragickej nehody, ani skutočnosť, že poisťovateľom vinníka bola žalovaná, ktorej obrana spočívala vo vznesenej námietke premlčania a vzťahu žalobkýň so zosnulým, ktorí nespadal pod definíciu blízkych osôb podľa OZ a tým pádom sa nenachádzali v okruhu aktívne legitimovaných osôb na podanie žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy.

13. Z vykonaného výsluchu žalobkyne 1 má súd preukázané, že spolu so zosnulým žili dlhodobo v pomere druha a družky v spoločnej domácnosti, súčasťou ktorej bola niekoľko rokov aj dcéra a vnučka žalobkyne. Spoločné mali aj záľuby, a tak ich partnerská previazanosť bola o to intenzívnejšia. Zosnulý chod domácnosti zabezpečoval nielen drobnými prácami, ale aj finančne na pravidelnej a značnej báze. Peniazmi podporoval aj dcéru a vnučku žalobkyne 1, čo svedčí o hĺbke partnerského vzťahu a ochote zosnulého byť integrálnou súčasťou života žalobkyne 1. Zásah spočívajúci v smrti druha pociťovala žalobkyňa 1 ako značnú ujmu vo svojom živote, nakoľko podľa výpovedí rapídne schudla, užívala lieky na ukľudnenie, znížila sa jej životná úroveň a strata partnera ostala prítomná v jej živote aj naďalej, nakoľko navštevuje cintorín, neprežíva sviatky a na stene má zavesenú fotografiu zosnulého. Aj s odkazom na vyššie uvedený R 78/1953 má súd za to, že žalobkyňa 1 bola blízkou osobou zosnulého a v tomto spore jej vzhľadom na intenzitu vzťahu a zásah do práva na súkromie svedčí aktívna vecná legitimácia a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

14. Po vykonaní výsluchov má súd preukázané, že žalobkyňa 2 je dcérou žalobkyne 1 a so zosnulým žili v spoločnej domácnosti po dobu piatich rokov až do tragickej nehody. Vzťah medzi žalobkyňami je z hľadiska stupňa príbuzenstva ten najbližší. Komentár k OZ (Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava, Eurokódex, ISBN: 978-80-89447-50-3, s. 538) pripúšťa, aby si iné osoby

boli navzájom blízke ak sa jedná o osoby žijúce v spoločnej domácnosti, ktoré si nie sú príbuzné, ale ak vytvorili spolužitím v spoločnej domácnosti vzťah obdobný rodinnému vzťahu. Taktiež do skupiny blízkych osôb možno zaradiť napr. vzťah jedného manžela k príbuzným druhého manžela. Súd má za to, že samotná skutočnosť, že žalobkyňa 1 nebola v manželskom zväzku so zosnulým nevylučuje situáciu, že by si ten mohol vytvoriť vzťah (na úrovni blízkych osôb podľa § 116 OZ) k jej príbuzným (predovšetkým k potomkom), navyše žijúcich v spoločnej domácnosti. Súd vychádza zo spoločenskej reality, keď veľké množstvo partnerských vzťahov funguje dlhodobo vo vzťahu druh a družka, pričom nie je možné generálne konštatovať, že by tieto vzťahy boli izolované len na partnerské spolužitie a nevytvárali by sa vzťahy v rovnakej intenzite a šírke ako by tomu mohlo byť vo vzťahoch manželstva. Súd má za to, že dcéra družky zosnulého mohla byť jeho blízkou osobou na základe rovnakých kritérií ako môže byť dcéra manželky blízkou osobou manžela (samozrejme v situácii, že ten nie je zároveň otcom) a teda, že nie je vylúčené z povahy vzťahu žalobkyne 2 k zosnulému, že by si mohli byť blízkymi osobami. Z výsluchu žalobkyne 2 vyplynulo, že zosnulý ju aj jej dcéru finančne podporoval. Dlh, ktorý jej ostal po rozvode splácal zosnulý namiesto žalobkyne 2, jej dcére kúpil okuliare, ktoré si nemohla dovoliť. Spolu chodili na rybačky, zosnulý bával dcéru žalobkyne 2 na dovolenky, snažil sa pri výchove odbremeniť žalobkyňu 2. Spolu so žalobkyňou 1 chodievajú na cintorín.

15. Súd má za to, že medzi žalobkyňou 2 a zosnulým bol vytvorený jeden z najbližších medziľudských vzťahov. Žili v spoločnej domácnosti, pomáhal jej s osobnými problémami, finančne aj osobne sa podieľal na výchove dcéry, bol dlhoročným druhom jej matky. Ak zosnulý pravidelne finančne pomáhal žalobkyni 2, podieľal sa na financovaní ich spoločnej domácnosti a trávil čas aj mimo domácnosti s ňou (na rybačkách) alebo jej dcérou (na dovolenkách), tak uvedené svedčí o vytvorenom vzťahu zosnulého k žalobkyni 2, pričom súd má za to, že tento vzťah bol vzájomný. To, že žalobkyne poukazovali na finančnú výpomoc od zosnulého pre účely rozhodovania súdu nesvedčí o snahe žalobkýň domáhania sa náhrady škody ako uviedla žalovaná, ale len o intenzite vzťahu, ktorí žalobkyne so zosnulým mali a ktorí sa prejavoval ochotou zosnulého (ako lepšie zarábajúceho) pomáhať žalobkyniam viesť dôstojnejší život. Tak hovorí aj známe slovenské príslovie, že "z lásky sa človek nenaje" a okrem citov potrebuje človek pre život aj materiálne zabezpečenie, ktoré si vzájomne dlhodobo poskytujú medzi sebou len osoby navzájom blízke.
Otázku, či dve osoby sú si blízke, je potrebné posudzovať z hľadiska oboch týchto osôb navzájom. Ak je jedna z nich voči druhej osobou blízkou, potom to isté platí aj o druhej. Pre posúdenie, či je niekto osobou blízkou, je rozhodný stav v dobe, kedy došlo medzi nimi k právnemu úkonu, o ktorý ide a nie v dobe vynesenia súdneho rozhodnutia. (R 120/1956)
Nie je ani rozhodné, že v čase pojednávania (10.2.2026) žila žalobkyňa 2 v domácnosti s novým partnerom (v čase smrti zosnulého žili spolu v jednej domácnosti) a podľa svojej výpovede motívom spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1 a zosnulým bola jej finančná situácia. Práve pomoc od zosnulého v ťažkých časoch boli podľa názoru súdu podmienky, kedy si ľudia môžu vytvoriť vzájomne blízke vzťahy. Súd má za to, že medzi zosnulým a žalobkyňou 2 existoval vzťah blízkych osôb, nakoľko ten bol dlhodobým druhom jej matky, žili päť rokov v spoločnej domácnosti, spolu trávili čas a pomáhal jej aj v situácii po rozvode, keď pomoc poskytoval nielen priamo žalobkyni 2, ale dokonca aj jej dcére. Súd uveril aj tvrdeniu žalobkyne 2, že zosnulý jej čiastočne nahradil otca. Žalobkyňa 2 bola blízkou osobou zosnulého a v tomto spore jej vzhľadom na intenzitu vzťahu a zásah do práva na súkromie svedčí aktívna vecná legitimácia a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

16. Súd má za to, že poistenec žalovanej neoprávnene zasiahol do práva žalobkýň na ochranu súkromia a práva na rodinný život podľa § 11 a nasl. OZ, nakoľko bola znížená ich dôstojnosť v značnej miere, a tak podľa § 13 ods. 2 OZ rozhodol o náhrade ich nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je na úvahe súdu. Súd pri jej určení však musí preskúmateľne zdôvodniť sumu ku ktorej dospeje.
V konaní nebolo sporné, že žalobkyne v čase dopravnej nehody, ku ktorej došlo 1.7.2020, žili s nebohým v spoločnej domácnosti a spoločne sa starali o uspokojovanie vzájomných potrieb. Smrťou poškodeného došlo k nenapraviteľnému zásahu do osobnostnej sféry žalobkýň, ktoré tým prišli o osobu im blízku. Súd nepochybuje o tom, že vzhľadom sa spôsobenú ujmu žiadna suma nie je dostatočnou, keďže došlo k neodčiniteľnej deštrukcii vzťahov, pričom takýto stav je nutné považovať za neodvrátiteľný, nevyčísliteľný a nenahraditeľný. Vplyv úmrtia blízkej osoby sa prejavuje u každého človeka rozdielne, keďže smútok za svojim blízkym každý prežíva inak. Je však potrebné poukázať na to, že náhrada nemateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov takejto ujmy.

Jednotlivé kritériá, ktoré je súd povinný pri rozhodovaní zohľadniť boli podrobne popísané v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS/2844/14: "Okolnosti, jež je třeba zkoumat na straně poškozeného, mohou být podle rozvíjející se doktríny zejména a) intenzita vztahu žalobce se zemřelým, b) věk zemřelého a pozůstalých, c) otázka hmotné závislosti pozůstalého na usmrcené osobě, d) případné poskytnutí jiné satisfakce. Pro výši náhrady je kvalita vzájemného vztahu klíčová. Psychická bolest ze ztráty velmi blízkého člověka (nově dle § 2959 občanského zákoníku duševní útrapy) je často vnímána jako nesnesitelná, fyzická, omezující ostatní aktivity pozůstalého, mnohdy přerůstající až do duševního onemocnění. Při zohlednění věku zemřelého se odlišuje, nakolik je prožívána ztráta novorozence jeho rodiči, ztráta rodiče jeho dětmi nebo ztráta osoby důchodového věku jeho vnoučaty. Důležitou roli hraje i pocit zodpovědnosti rodiče za své děti. Ztráta osoby, na níž je pozůstalý existenčně závislý, se negativně projeví i ve sféře osobnostního prožívání. Jiná forma satisfakce než peněžitá (např. omluva odpovědné osoby) sice nemůže být sama o sobě dostačující, její poskytnutí a následné posouzení jejího významu však může promluvit do snížení peněžitého zadostiučinění.
Okolnosti na straně osoby odpovědné (původce zásahu) jsou a) postoj žalovaného (lítost, náhrada škody, omluva aj.), b) dopad události do duševní sféry původce - fyzické osoby, c) jeho majetkové poměry a d) míra zavinění, eventuálně míra spoluzavinění usmrcené osoby. Je zcela zřetelné, že postoj této osoby může podstatným způsobem ovlivnit vnímání újmy pozůstalými; vstřícné chování, omluva či projevená lítost škůdce může zmírnit dopady nemajetkové újmy, naopak jeho lhostejnost, arogance či vyjádřená bezcitnost ji může ještě prohloubit. Je nutné přihlížet též k jeho majetkovým poměrům tak, aby byla dána možnost reálného uspokojení přiznaných nároků [k výčtu kritérií v bodech 53, 54 a dalším okolnostem ve vztahu k tomuto druhu odškodnění podrobněji zejména Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1117-1120 (komentář k § 2959 P. Vojtek) a k doktríně odškodnění duševních útrap blíže Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (k § 2055-3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1717-1723 (komentář k § 2959 P. Bezouška)]."
Žalobkyňa 1 bola družkou nebohého, ktorý bol jej partnerom dlhé roky. Tvorili spoločnú domácnosti a zosnulý bol súčasťou jej rodiny, nakoľko nadštandardne vychádzal aj s jej dcérou a vnučkou. Po strate partnera sa jej znížila chuť do života. Hmotná závislosť žalobkyne 1 na nebohom bola v značnej miere. Intenzitu prežívania straty žalobkyňou 1 súd vzhliadol aj na pojednávaní, keď jej výpoveď má súd za autentickú (rovnako aj výpoveď žalobkyne 2).
Žalobkyňa 2 bola dcérou družky nebohého a žila s nebohým päť rokov v spoločnej domácnosti. Na nebohého sa dlhé roky mohla spoľahnúť a po rozvode bola na neho aj čiastočne materiálne odkázaná. Trávili spolu veľa času, okrem žitia v spoločnej domácnosti chodili spolu na ryby a nebohý prejavoval aj pravidelný záujem o dcéru žalobkyne 2.
Vek žalobkýň a zosnulého v čase nehody nie je okolnosťou, ktorá by vylučovala právo na náhradu nemajetkovej ujmy a ani neznižuje jej náhradu pod hranicu, ktorú priznal žalobkyniam súd. Do vyhlásenia rozsudku nemá súd tvrdené, že by prišlo k vyjadreniu ľútosti vinníkom nehody, ale vzhľadom na okolnosti vedúce k nehode a opísaný duševný stav škodcu súd nezohľadňuje skutočnosti na strane vinníka nehody.
Vzhľadom na uvedené skutočnosti v rozsudku o vzťahu žalobkýň so zosnulým a intenzite zásahu do ich osobnostného práva súd ako primeranú náhradu ustálil pre žalobkyňu 1 vo výške 16000 Eur, tak ako si uplatnila žalobou a pre žalobkyňu 2 na výške 5000 Eur. Nakoľko žalobkyňa 2 si uplatnila žalobou náhradu vo výške 8000 Eur, tak v prevyšujúcej časti jej nárok súd zamietol.
Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať aj z predchádzajúcich rozhodnutí súdov v obdobných veciach. Krajský súd Banská Bystrica rozsudkom sp. zn. 13Co/9/2024 priznal družke po zosnulom tragickou dopravnou nehodou nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15000 Eur. Krajský súd Prešov priznal rozhodnutím sp.zn. 21Co/165/2017 manželke nemajetkovú ujmu vo výške 25 000 Eur za stratu manžela. Za stratu rodiča priznal 25 000 Eur maloletej dcére. Krajský súd Nitra priznal rozhodnutím sp. zn. 9Co/8/2017 družke nemajetkovú ujmu vo výške 25 000 eur za stratu druha. Družka mala so zosnulým druhom spoločné dieťa. Trojročnej dcérke priznal nemajetkovú ujmu 15 000 Eur za stratu biologického otca. Krajský súd Trnava rozhodnutím sp.zn. 9Co 423/2012 priznal manželovi nemajetkovú ujmu 20 000 Eur za smrť manželky.
Súd na porovnanie uvádza aj skutkovo iné prípady, pri ktorých rovnako prišlo v dôsledku porušenia právnej povinnosti na strane škodcu k zásahu do osobnostných práv žalobcov a z dôvodu úmrtia blízkej osoby im bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy: Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom sp. zn. 7C/151/2008, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/810/2014 priznal za smrť manželky a matky nemajetkovú ujmu pozostalému manželovi vo výške 70 000 Eur a deťom každému po 100 000 Eur. Okresný súd Nitra rozsudkom sp. zn. 10C/88/2009, v spojení s

rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/330/2012 priznal za smrť dieťaťa rodičom nemajetkovú ujmu vo výške každému po 90 000 Eur a súrodencom každému po 10 000 Eur. Okresný súd Trnava rozsudkom sp. zn. 19C/96/2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/909/2015 priznal za smrť manželky manželovi nemajetkovú ujmu vo výške 100 000 Eur a dcére 35 000 Eur. Okresný súd Trnava rozsudkom sp. zn. 26C/73/2004, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/270/2011 priznal za smrť dieťaťa rodičom nemajetkovú ujmu každému vo výške 66 387 Eur. Okresnú súd Trenčín rozsudkom sp. zn. 27C/107/2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/658/2014 priznal manželovi za smrť manželky nemajetkovú ujmu 50 000 Eur. Okresný súd Senica rozsudkom sp. zn. 3C/174/2009 priznal manželovi, deťom a rodičovi každému nemajetkovú ujmu 100 000 Eur.
Súd má za to, že pokiaľ príde k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti z dôvodu úmrtia blízkej osoby a v konaní určuje výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pri ktorej má brať na zreteľ nielen závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ale aj skutočnosť, aby ujma nevybočovala z rámca priznaných náhrad súdmi v obdobných prípadoch, tak pre súd majú byť pružnými mantinelmi rozhodnutia o náhrade nemajetkovej ujmy prípady, ktoré majú spoločného menovateľa porušenie právnej povinnosti na strane škodcu v dôsledku ktorého prišlo k úmrtiu blízkej osoby a následnej nemajetkovej ujme poškodených. Vedľajšie by malo byť to, či škodca mal v ruke volant alebo skalpel. Súdom priznaná náhrada však nevybočuje výškou ani z rozhodnutí skutkovo vychádzajúcich z tragickej dopravnej nehody.

17. Vznesenú námietku premlčania posúdil súd ako nerelevantnú, nakoľko právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Už len podľa § 101 OZ v spojitosti s § 122 ods. 3 OZ by nárok nebol v čase podania žaloby premlčaný, pretože nehoda nastala dňa 1.7.2020, žalobu bolo možné podať do 1.7.2023 nakoľko však tento deň pripadol na sobotu, tak najbližší pracovný deň bol 3.7.2023, kedy bola žaloba aj podaná. Navyše podľa R 3/2022 premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobkýň začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 OZ).
18. Podľa § 255 ods. 1, ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1, ods. 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

19. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Napríklad pri sporoch o ochranu osobnosti býva pravidlom, že si žalobca svoju nemajetkovú ujmu ocení spravidla vyššie, ako na koľko mu ju odhadne súd podľa výsledkov vykonaného dokazovania. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napr. nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. (nález Ústavného súdu SR z 15. apríla 2020, sp. zn. II. ÚS 399/2019).
Žalobcovia sa domáhali voči žalovanej zaplatenia nemajetkovej ujmy. Nakoľko súd zásah do osobnostných práv žalobýň skonštatoval, tak považuje ich za úspešných v danom spore a priznáva im nárok na náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 100 %.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku prostredníctvom Mestského súdu Bratislava IV na Krajský súd v Bratislave.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie môže podať intervenient, ak tvorí so stranou podľa § 359 C.s.p. nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 C.s.p.. V ostatných prípadoch môže intervenient podať odvolanie so súhlasom strany podľa § 359 C.s.p.. Lehota na podanie odvolania plynie od doručenia rozhodnutia intervenientovi.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.